

Bewonersparticipatie in krachtwijken sterk verbeterd

Communicatie blijft een zwakke plek

Bewoners van krachtwijken worden steeds beter betrokken bij het leefbaarder maken van hun buurt. Toch kunnen veel gemeenten hun rapportcijfer nog opkrikken, blijkt uit onderzoek van de Universiteit van Tilburg.

door José van der Waerden *fotografie* Ilvy Njiokiktjien/ANP

Over het algemeen is er een flinke vooruitgang te zien in de bewonersparticipatie, aldus onderzoekscoördinator Merlijn van Hulst van de Tilburgse School voor Politiek en Bestuur, onderdeel van de universiteit. 'Zeker in de grotere steden. Amsterdam bijvoorbeeld heeft echt een stap voorwaarts gezet.' Tegelijkertijd blijken communicatie

gemeenteambtenaar telefonisch een uitgebreide vragenlijst voor.

De resultaten concentreren zich op drie aspecten: hoe bewoners kunnen participeren, hoe ze daartoe worden uitgenodigd en hoe de terugkoppeling verloopt. In de meeste gemeenten wordt er hard gewerkt. Er zijn overleggen, bewonersbijeenkomsten, werkgroepen, wijkteams, buurtbudgetten, nieuwsbrieven, buurtcontracten, denktanks en buurtondernemingen. Participatie goed organiseren is overigens geen garantie voor daadwerkelijke participatie, stelt Van Hulst. 'Dat moet de komende jaren gaan blijken.'

Dordrecht is het beste jongetje van de klas

en terugkoppeling nog vaak een struikelblok. 'Bewoners horen vaak niet wat er met hun inbreng wordt gedaan. Daardoor krijgen ze het gevoel dat er niks gebeurt.'

Wijkteams

Het onderzoek 'Nogmaals aandacht voor bewonersparticipatie' richt zich op de achttien gemeenten die in 2007 aan de slag gingen met het Actieplan Krachtwijken, ook wel Vogelaarwijken genoemd. Het is het tweede onderzoek naar de manier waarop gemeenten binnen dit actieplan bewonersparticipatie organiseren. Een eerdere meting spitte zich toe op het opstellen van wijkactieplannen, ditmaal is de uitvoeringsfase bekeken. De onderzoekers legden per wijk één betrokken bewoner en één

YouTube

Wat de onderzoekers opvalt, is dat van veel overleggen de status onduidelijk is en afspraken vaak niet schriftelijk worden vastgelegd. 'Goede afspraken zijn belangrijk voor bewoners. Ze vinden daar steun aan en het geeft ze, zeker bij personele wisselingen bij de gemeente, iets om op terug te vallen. Als zaken op papier staan, kun je daar mensen op aanspreken. Overigens geldt dat net zo goed voor de gemeente, richting bewoners.' Ook het uitnodigen van bewoners kan beter. Beschikbare media worden beperkt gebruikt en nieuwe media, zoals YouTube, vrijwel nooit.

De Tilburgse universiteit voerde het onderzoek uit in opdracht van het Landelijk Samenwerkingsverband Aandachtswijken (LSA), een onafhankelijk platform van bewoners die samenwerken om de leefbaarheid in hun wijk te vergroten. Het LSA vertaalde de onderzoeksresultaten naar een Kwaliteitskaar-

tenwaaier. Die bevat onder meer per gemeente een rapportcijfer voor 'inspanning'. Ofwel: wie heeft er het meest z'n best gedaan. Het beste jongetje van de klas is Dordrecht (Wielwijk-Crabbehof) met een fraaie 9. Rotterdam (Vreewijk) scoorde het laagst, met een 4,5.

Gemeenten die het goed doen, hebben volgens ISA-directeur Henk Cornelissen drie zaken gemeen. 'Ze nemen de tijd voor bewonersparticipatie. Dat leidt tot een betere respons. Ze vallen niet alleen terug op al bekende bewonersorganisaties, maar proberen er ook zoveel mogelijk individuele burgers bij te halen. Verder zijn successen vrijwel altijd terug te voeren op individuen die zich erg inspannen, ook voor bewonersparticipatie.' 'Ook een strakke regiefunctie van de gemeente kan bijdragen aan succes, zeker omdat er in een wijk vaak veel verschillende organisaties actief zijn', stelt Cornelissen. 'Dat maakt het ook zo complex.' Dordrecht geeft een goed voorbeeld door te werken met een projectbureau dat de uitvoering van het wijkactieplan aanstuurt. De beschikbaarheid van een centraal gebouw in Wielwijk-Crabbehof, waar bijna alle betrokken organisaties bij elkaar zitten, versterkt dit.

Concurrentie

De onderzoeken naar bewonersparticipatie zijn de eerste waarbij gemeenten op deze punten met elkaar worden vergeleken, aldus Cornelissen. 'We hoopten dat dit de onderlinge concurrentie zou aanjagen. En dat lukt. Elke gemeente wil goed scoren. Bij het eerste onderzoek noteerden we veel onvoldoendes, het gemiddelde was een 5,2. Deze keer liggen de cijfers met een gemiddelde van 7,1 veel hoger. Gemeenten die het slecht deden, hebben zich dat aantrokken en zijn beter hun best gaan doen.' ■

Via www.isabewoners.nl zijn (onder Kwaliteitskaart) beide onderzoeken te downloaden en kan de Kwaliteitskaartenwaaier worden besteld.

» Reageer op zorgenwelzijn@reedbusiness.nl

Wie zet de eerste stap?

In januari verscheen het rapport van de gezamenlijke cliëntenorganisaties over de gevolgen van de bezuinigingen in de AWBZ. Die zijn vorig jaar door het kabinet ingezet en hebben professionele begeleiding voor alle doelgroepen moeilijker toegankelijk gemaakt. Met grote gevolgen voor mensen bij wie de geïndiceerde hulp vanuit de AWBZ niet langer wordt verstrekt, of nieuwe cliënten die veel langer op hulp moeten wachten. Een deel daarvan klopt aan bij het Wmo-loket. Dat was voorzien. Dus hebben alle gemeenten in totaal 127 miljoen euro structureel extra geld ontvangen om de extra vraag naar gemeentelijke voorzieningen te financieren. Helaas blijkt er altijd minder tijd nodig voor het afbreken van voorzieningen, dan voor het opbouwen ervan. Zelfs als er geld is. Op gemeentelijk niveau wordt nog weinig initiatief genomen tot het formuleren van beleid en de opbouw van nieuwe voorzieningen. Bestuurders, cliëntenorganisaties en aanbieders van zorg- en welzijnsdiensten lijken vooral op elkaar te wachten. De verwijten zijn dan ook alom te horen: gemeenten zouden het geld oppotten of aan de spreekwoordelijke lantaarnpalen spenderen, cliëntenorganisaties weten – nog – niet wat er nodig is óf willen alle AWBZ-aanspraken terug en aanbieders zijn vooral met zichzelf bezig.

Iemand moet deze lethargie doorbreken en met concrete initiatieven komen. De aanbevelingen van de cliëntenorganisaties bieden handvatten. Het welzijnswerk moet zich voor het eerst in decennia richten op nieuwe doelgroepen. Mensen aan de onderkant van de samenleving, die soms echt een steuntje in de rug kunnen gebruiken. En dat tegen de stroom in, want gemeenten zullen stevig moeten bezuinigen. Dus kunnen minder urgente doelgroepen misschien minder goed worden bediend dan doelgroepen die het harder nodig hebben. Vervelende keuzes, maar ze moeten worden gemaakt. Niet alleen de politiek, maar ook het welzijnswerk moet prioriteiten stellen.

Cliëntenorganisaties, aanbieders en volksvertegenwoordigers moeten samen staan voor solidariteit vanuit de lokale gemeenschap. Daar moeten psychiatrisch patiënten, verstandelijk gehandicapten, ouderen en hun mantelzorgers op kunnen rekenen.

Anouchka van Miltenburg (42) is van huis uit journaliste en sinds 2003 lid van de Tweede Kamer voor de VVD. Ze is getrouwd en heeft drie kinderen.

